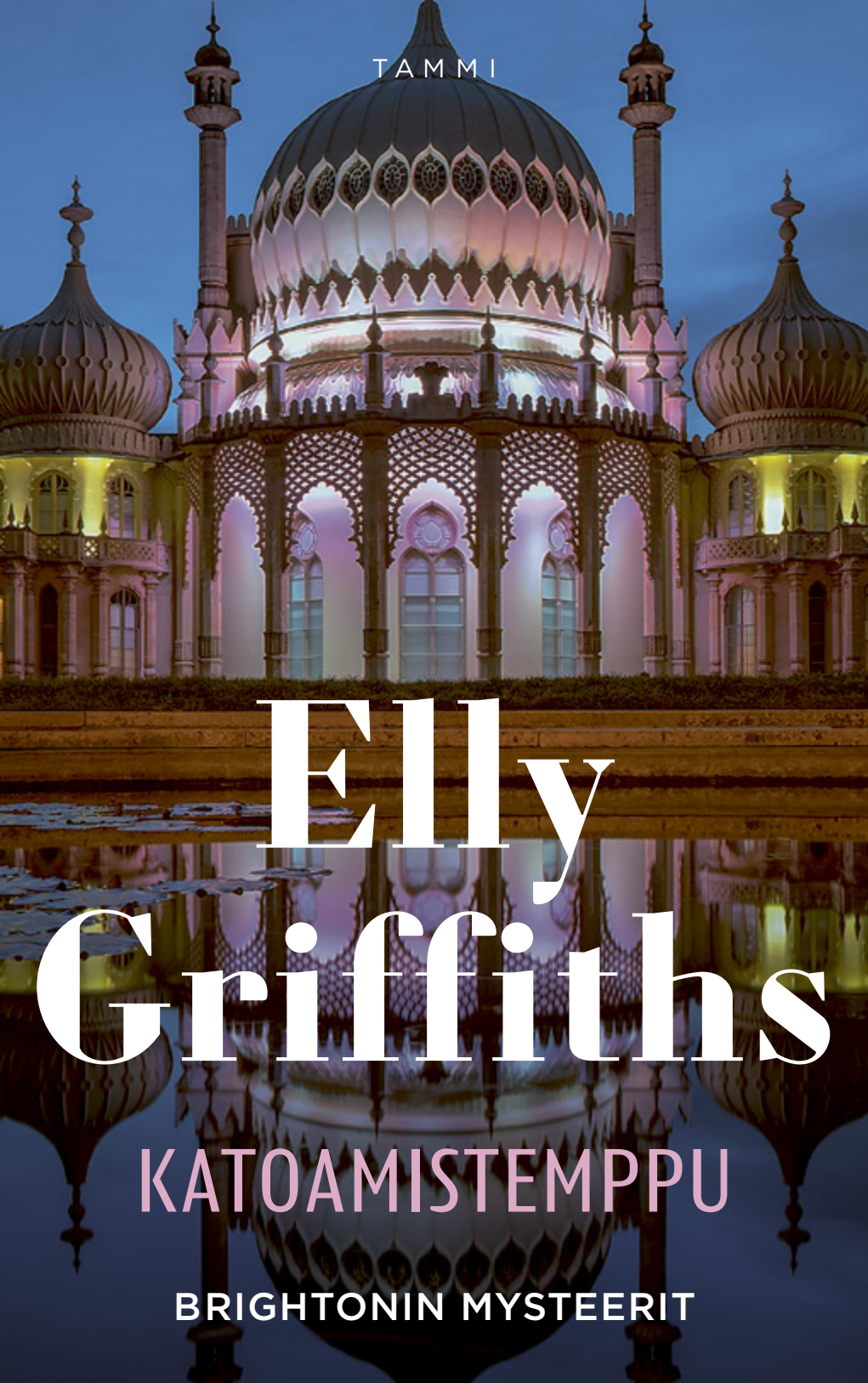

TAMMI

Elly Griffiths

KATOAMISTEMPPU

BRIGHTONIN MYSTEERIT

ELLY GRIFFITHS

Brightonin mysteerit -sarja:

Taikatemppumurhat (2014, suom. 2024)

Savuverho (2015, suom. 2025)

Herttässä (2016, suom. 2025)

Katoamistempu (2017, suom. 2026)

Harbinder Kaur tutkii -sarja:

Muukalaisen päiväkirjat (2018, suom. 2022)

Murhan käsikirjoitus (2020, suom. 2023)

Särkyneen sydämen murhat (2022, suom. 2024)

Viimeinen sana (2024, suom. 2025)

Ali Dawson -sarja:

Kuolema ei katso aikaa (2025, suom. 2026)

Ruth Galloway -sarja:

Risteyskohdat (2009, suom. 2017)

Januksen kivi (2010, suom. 2017)

Jyrkänteen reunalla (2011, suom. 2018)

Käärmeen kirous (2012, suom. 2018)

Korppikuningas (2013, suom. 2019)

Kadonneet ja kuolleet (2014, suom. 2019)

Aavekentät (2015, suom. 2020)

Siniviittainen nainen (2016, suom. 2020)

Maan alla (2017, suom. 2021)

Musta enkeli (2018, suom. 2021)

Kivikehä (2019, suom. 2022)

Lyhdyntajantat (2020, suom. 2022)

Ruth Gallowayn joulu (2012, suom. 2022)

Yöhaukat (2021, suom. 2023)

Lukittu huone (2022, suom. 2023)

Viimeinen leposija (2023, suom. 2024)

Elly Griffiths

KATOAMISTEMPPU

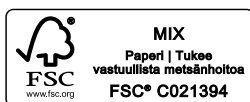
Suomentanut

Pauli Tapio

TAMMI

HELSINKI

Shakespeare-sitaattien suomennotokset Macbethin (s. 182) sekä Antoniuksen ja Kleopatran (s. 197) 2. näytösksestä, Hamletin 3. näytösksestä ja Cymbelinestä (s. 268) Paavo Cajander.

Ensimmäinen painos

Englanninkielinen alkuteos *The Vanishing Box* ilmestyi ensimmäisen kerran Isossa-Britanniassa 2017.

THE VANISHING BOX Copyright © 2017 by Elly Griffiths

Suomenkielinen laitos © Pauli Tapio ja Tammi 2026

Kustantaja on osa Werner Söderström Osaakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-7536-9

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

Veronique Walkerille ja Julie Williamsille

1

14. joulukuuta 1953
Maanantai

Se oli kuin metsä, jossa ei kasvanut puita vaan paikoilleen jähmettyneitä naisia. Max käveli lavan poikki, eivätkä tytöt hievahtaneetkaan, käsikään ei värähtänyt eikä kukaan näyttänyt edes hengittävän. Tuntui oudolta olla täysissä pukeissa, kun ympärillä oli vain alastomia naisia, mutta kukaan heistä ei kiinnittänyt häneen vähääkään huomiota. Heidän katseensa oli naulittu permannon takariveihin, he hymyilivät herkeämätöntä hammashymyä, heidän kätensä olivat joko ilmassa tai lanteilla ja säärensä he olivat asettaneet siihen tiettyyn outoon asentoon, jonka on muka tarkoitus näyttää mairittevalta: varpaat ojennettuina, pohje hiukan sivulle kierretty. Lavan sivustalta kävi viileä veto, joka nostatti tyttöjen ihon kananlihalle ja hieman kahisutti höyheniä, jotka oli kiinnitetty tyttöjen ainoana vaatetusena toimiviin ihonvärisiin pikkuhousuihin.

”Enkö muka sanonut?” Vic Cutler totesi. ”Enkö muka sanonut, että olen kouluttanut ne hyvin?”

Max oli kerran ollut samassa esityksessä Bill Tilsley-nimisen leijonankesyttäjän kanssa. Bill oli tavannut kehuskella sillä, miten täydellisesti hän kykeni hallitsemaan suoraan sanottuna viheliäisen nukkavierua otustaan. Max oli ollut vaivihkaisen tyytyväinen, kun eläin oli hyökännyt Billin kimppuun Skegnessin Embassy Theatressa ja miltei

repäissyt kouluttajansa käsivarren irti. Olisi varmaankin liikaa toivottu, että joku näistä jähmettyneistä tytöistä raatelisi Vic Cutlerin.

Hän kääntyi katsomaan tyttöjä. Jokainen heistä pysyi asennossaan ja tuijotti suoraan eteensä. Se ei ollut merkki pelkästään hyvin harjoitetusta esityksestä, vaan ilmensi myös esivallan tahtoa. Lordi Chamberlain salli alastomat naiset esiintymislavalla, kunhan he eivät liikkuneet. Ajatus oli, että esiintyjät muodostaisivat eläviä mukaelmia tunnetuista maalauksista ja antiikin patsaista, siis eräänlaisia eläviä tauluja eli *tableaux vivantes*, kuten niitä kutsuttiin. Todellisuudessa kyseessä oli melkoisen niljainen tapa mahdollistaa puolialastomien naisten tuijottelu. Jos Max olisi tiennyt, että Brighton Hippodromen ohjelmaan lukeutui *tableau vivant*-esitys, hän olisi saattanut kieltäytyä koko keikasta, mutta hänen agenttinsa Joe Passolini oli sattumoisin unohtanut mainita asiasta. Ja nyt Vic Cutler kehtasi ehdottaa, että Max hyödyntäisi esityksessään jotakuta ”hänen tytöistään”. Kun Max pohti, miten ilmaisisi kieltäytymisensä, hän havaitsi pientä liikettä tiheässä rivistössä. Rivin oikeassa äärilaidassa oleva tyttö iski tekoriipsin somistettua silmäänsä. Vic, joka yhä vieläkin kehuskeli esiintyjillään, ei huomannut sitä. ”Windmillissä puin niille toogat ilman alusvaatteita, hyvän maun mukaisesti tietty...” Max hymyili tytölle, joka oitis vastasi hymyyn. Tyttö lukeutui joukon sievimpiin, mitä Max ei voinut olla panematta merkille. Pitkäkin hän oli. Mustat hiukset oli kasattu pään päälle. Myös hänen asentonsa ilmaisi ylpeyttä, joka kohotti hänet kylmän lavan ja katso-mon yläpuolelle. Hän melkeinpä oikeasti näytti henkiin heränneeltä antiikin patsaalta.

”Olen pahoillani”, Max sanoi. ”Ei se toimisi. Tytöt veisivät huomion pois tempusta.”

”Minä kun luulin, että juuri sitä sinä tarvitsetkin”, Vic sanoi tarkkanäköisesti. ”Harhautusta ja sellaista.”

”Harhautusta voi olla liikaakin”, Max sanoi.

”Kuulin, että aiot esittää sen tempun, jossa nainen katoaa laatikosta”, Cutler sanoi. ”Siihen tarvii hyvän tytön. Joku minun tytoistäni voisi tehdä sen.”

”Sen tempun aion esittää tyttäreni kanssa”, Max sanoi. ”Hänkin on taikuri, kuten ehkä tiedät.”

”Ai niin, ihastuttava Ruby”, Cutler sanoi. ”Kuulin, että te saatte yhteisen televisio-ohjelman.”

”Kyllä vain”, Max sanoi, vaikka hänen rintaansa puristikin joka kerta, kun hän ajatteli *Taikuria ja tytärtä*. Joe aina sanoi, että ohjelma tekisi Maxista tähden, eikä ollenkaan huomioinut sitä seikkaa, että Max oli ollut tähti jo kahden vuosikymmenen ajan.

”Päästän sinut jatkamaan harjoituksia”, Max sanoi tehden lähtöä. Hän ei tahtonut jäädä seuraamaan, miten tytöt asetuisivat Vestan neitsyiden tai Kleopatran kamarineitojen asemiin.

”Jää toki”, Vic sanoi hövelisti. ”Olet tervetullut katsomaan.”

”Ei, kyllä minun on pakko mennä. Hyvää päivänjatkoa, neidit.” Jos hänellä olisi ollut hattu päässä, hän olisi nostanut sitä. Eturivin tyttö väläytti hymyn, kun Max kulki hänen ohitseensa, ja kun Max pukuhuoneeseen päästyään pani kätensä taskuun, hän löysi sieltä paperilappusen. Siinä luki ”Florence Jones” ja puhelinnumero. Max oli vaikuttunut. Florencella oli suorastaan taikurimaista sorminäppäryyttä. Hän silotteli paperin ja katseli sitä hetken aikaa.

Komisario Edgar Stephensillä oli silmiensä edessä ruumis. Toki hän oli ennenkin niitä nähnyt sekä sodassa että rikos-

etsivänä, mutta tässä ruumiissa oli jotakin erityisen häiritsevää. Se ei johtunut vain löyhkästä, joka sai ylikonstaapeli Bob Willisin ryntäämään yökkien ikkunalle. Eikä siitäkään, että vainaja oli nuori, vaalea ja pitkälle edenneestä kuolonkankeudesta huolimatta kaunis. Kyse oli asennosta, jossa ruumis oli löydetty. Lily Burtenshaw oli polvistunut pyyhkeen päälle sänkynsä vierelle, hänen silmilleen oli sidottu valkoinen lakananriekale, ja toinen käsi oli ojennettu kohti hänen edessään olevaa laatikkoa. Tämän luonnottoman asennon aikaansaamiseksi ojentuva käsi oli sidottu pyyhketankoon ja keho oli köytetty tuolin selkämykseen. Lilyn sidottu pää oli retkahtanut eteenpäin, ja hänen kullanvaaleat hiuksensa laskeutuivat toiselle olalle. Hänellä oli yllään valkoinen yöpaita, ja myös hänen ihonsa oli kalmanvalkea lukuun ottamatta kaulassa olevia mustelmia.

”Herra mun vereni!” kuului huuto oviaukosta. Edgar tunnisti sen vuokraemäntä Edna Wrightin ääneksi.

”Älkää tulko lähemmäs”, Edgar sanoi. ”Bob!” Bob kääntyi häntä kohti miltei yhtä kalpeana kuin ruumis. ”Onko sinulla se kamera?” Edgar sanoi. ”Ota vähän kuvia.”

Rikospaikan kuvaaminen oli melko uusi käytäntö poliisityössä. Edgarin pomo, Frank Hodges, halveksi sitä. ”Kunnon poliisimies ei muuta tarvitse kuin silmänsä ja korvansa.” Mutta Edgar muisti alikersantti Evansin, joka vannoni nähneensä kymmenen jalan korkuisen enkelin leijuvan jäätyneen järven yllä Norjassa. Evans oli yrittänyt mennä ilmestystä kohti, ja muut sotilaat olivat joutuneet väkisin pitelemään häntä. Keskeistä tarinassa oli se, että vielä senkin jälkeen, kun Evans oli siirretty kenttäsairaalaan täydellisen hermoromahduksen saaneena, hän oli ollut varma näkynsä todellisuudesta. ”Se oli aivan valkoinen ja sillä oli liekehtivä miekka.” Edgarin

ystävä Max tapasi sanoa: ”Ihmiset näkevät mitä tahtovat”, ja Max jos joku sen tiesi, sillä hän oli ammatiltaan taikuri, ja illuusiot olivat hänen erityisalaansa. Oli paljon parempi ottaa valokuvia, sillä niitä pystyi myöhemmin tutkimaan ja analysoimaan.

”Ylikomisario Hodges näköjään olettaa kaikki poliisit miehiksi”, oli Edgarin toinen ylikonstaapeli, Emma Holmes, puolestaan sanonut.

Bob otti Brownie-kameran esiin ja alkoi napsia kuvia, kuten Edgar oli kehottanut. Edna nyyhkytti yhä ovensuussa. Hänen aviomiehensä Norris oli ilmestynyt hänen tuekseen.

”Menisitte alakertaan”, Edgar sanoi. ”Tulemme sinne hetken kuluttua. Olette kokeneet melkoisen järkytyksen.”

”Tulehan Edna,” Norris sanoi. ”Keitän sinulle kuppoksen teetä.”

Edgar kuuli heidän askeleensa portaikossa ja toivoi, että Norris hauduttaisi koko kannullisen, jotta heillekin riittäisi. Huone oli jääkylmä, sillä puoliavoimesta ikkunasta puhalsi jäinen tuuli.

”Sinäkö avasit ikkunan?” hän kysyi Bobilta.

”En minä, se oli jo auki.”

Se ehkä selittikin, miksei ruumis ollut päässyt huonomaan kuntoon. Missä se poliisilääkäri oikein viipyi? Tavallisesti hän oli suorastaan luonnottoman innokas pääsemään rikospaikalle. Kesken näiden ajatustensa Edgar kuulikin römeä-äänisen urheiluauton ajavan pihaan. Portaikosta kuului ääntä, ja pian Solomon Carter pelmahti huoneeseen.

”Mitäpä täällä? Ohoo, tämä vasta on hieno tapaus.”

Nyt Edgarkin alkoi voida pahoin.

Edna ja Norris istuivat keittiön vieressä olevassa pienessä huoneessa. ”Vuokralaiset eivät käy täällä sivuhuoneessa”,

Norris selitti, ”joten täällä meitä ei häiritä.” Hoven Western Roadin kulmilla sijaitsevaan nelikerroksiseen taloon oli majoittunut kuusi vuokralaista. Lily Burtenshaw oli asunut siellä melkein vuoden. Hän työskenteli kukkakauppiaina aseman lähellä.

”Hän oli niin mukava ja hiljainen tyttö”, Edna sanoi. ”Maksoi vuokran sääntillisesti aina lauantaisin.”

”Maksoiko hän tänäkin lauantaina?” Edgar kysyi.

”Maksoi”, Edna sanoi. ”Hän jätti kirjekuoren eteisen pöydälle kuten tavallista.”

Edgar mietti. Nyt oli maanantai, ja hän epäili Lilyn olleen huoneessaan ainakin kaksi päivää. Kylmyys oli estänyt enimmän hajoamisen, mutta ruumis oli alkanut jo mädäntyä, ja juuri haju olikin saanut Norrisin käyttämään yleisavaintaan lukittuun oveen. Yksi vilkaisu oli riittänyt, ja Norris oli säännännyt portaat alas hälyttääkseen poliisin. Edgar ja Bob olivat lähteneet paikalle välittömästi. Edgar pohti, miksei ollut ottanut mukaan Emmaa, joka oli myös ollut työvuorossa. Hän epäili sen johtuvan siitä, että oli tahaton säästää tämän perillä odottavalta näyltä. Hän toivoi, ettei Emma koskaan saisi tietää sitä.

Mutta jos Lily oli tapettu jo ennen lauantaita, se merkitsi, että joku oli maksanut hänen vuokransa antaakseen vaihtelun, että hän oli vielä elossa. Edgar kysyi, oliko Edna säilyttänyt kirjekuoren.

”En”, Edna sanoi. ”Panin rahat kassalippaaseen ja heitin kuoren menemään.”

”Näyttikö kuoren teksti Lilyn käsialalla kirjoitetulta?”

”En ikävä kyllä osaa sanoa.”

”Milloin näitte hänet viimeksi?”

”Se taisi olla perjantai-iltapäivänä. Vaihdoin muuttaman sanan eteisessä. Vuokralaiset nimittäin laittavat itse

ruokansa. Kaikissa huoneissa on kaasulevy. Ihmiset tulevat ja menevät miten tahtovat.”

”Entä näittekö kenenkään menevän Lilyn huoneeseen perjantai- tai lauantai-iltana?”

”En.” Edna näytti pöyristyneeltä. ”Tämä on kunnollinen talo. Täällä eivät ventovieraat noin vain marssi huoneisiin.”

Paitsi että joku oli kuin olikin mennyt Lilyn huoneeseen, Edgar ajatteli. Minkä lisäksi hän oli lukinnut oven peränsään. Mutta Ednan silmät olivat käymässä taas kosteiksi, ja Edgar päätti hieman keventää otettaan. Hän oli huomavinaan, että tee (jota Norris oli huomaavaisesti keittänyt neljälle) sekä se, että tämä oli kolmen kerroksen päässä makuuhuoneen hirvittävästä näystä, autoivat vuokraamista pysymään tynempänä. Edgar ei missään tapauksessa halunnut saattaa Edna Wrightia hysteeriseen tilaan.

”Kertokaa lisää Lilystä”, hän sanoi. ”Tiedätkö mitään hänen taustastaan? Oliko hänellä perhettä? Meidän on ilmoitettava hänen lähisukulaisilleen.”

”On Lilyllä äiti, Cecily. Hän asuu Lontoossa. Minulla on osoite täällä jossakin. Voi sitä rouva parkaa. Mitähän hän ajattelee, kun kuulee tästä?” Edna näytti taas murheen murtamalta ja nosti liinan silmilleen.

”Oliko joku toisista vuokralaisista läheisemmin tekemisissä Lilyn kanssa?” Edgar kysyi pidettyään hienotunteisen tauon.

”Kyllä jotkut heistä tapasivat aina välillä käydä yhdessä kaupungilla. Lily, Brenda ja Peggy. Brenda ja Peggy työskentelevät pankissa kellotornin lähellä. Ja sitten on ne kaksi uutta tyttöä.”

”Uudet tytöt?”

”Betty ja Janette. He esiintyvät tällä viikolla Hippodromessa. Minun mielestäni semmoinen ei kyllä ole ollen-

kaan sopivaa, mutta aivan mukavilta tytöiltä he vaikuttavat. He ovat täällä vain pari viikkoa.”

”Ystävästyikö Lily heidän kanssaan?”

”Kuulin muutaman kerran, kun he juttelivat ja nauroivat yhdessä. Bettyllä ja Janettella on yhteinen huone toisessa kerroksessa. Minun piti kerran pyytää heitä olemaan hiljempaa, kun heillä oli radio niin kovalla. Vanha herra Entwistle asuu heidän alapuolellaan olevassa huoneessa, ja hän on huono nukkuja.”

Edgar oli tyytyväinen nähdessään Bobin merkitsevän nimet muistiin ja luonnostelevan summittaisen kerroskartan. Heidän olisi haastateltava kaikkia asukkaita mitä pikimmiten.

”Kävikö Lilyllä...” Hän yritti löytää sopivimman sanan. ”Herrasmiesvieraita? Hän otaksui itse olevansa herramiesvieras Rubyn vuokratalossa, mutta kukaan siellä ei kiinnittänyt häneen mitään huomiota. Hän ounasteli Ednan olevan hanakampi valvoja.

Ja kuinka ollakaan, Edna näytti pöyristyneeltä. ”Sellainen ei tule täällä kuuloonkaan. Kuten sanoin, tämä on kunnollinen talo. Peggyllä on sulhanen, mutta hänkään ei ole käynyt olohuonetta pidemmällä.”

”Tiedättekö, tapailiko Lily ketään?”

”Ei. Kuten sanoin, hän oli hyvätapainen tyttö.”

Enempää puhuttavaa ei tuntunut olevan. Edgarin pitäisi ottaa yhteyttä tämän hyvätapaisen, vaatimattoman tytön äitiin ja kertoa, että tytär oli raa’asti murhattu. Hän huomasi Solomon Carterin seisoskelevan eteisessä ja käytti sitä verukkeena lähteä. Matkalla ulos hän yllättyi nähdessään Hippodromen mainoksen ja pari pääsylippua eteisen pöydällä.

”Oletteko menossa katsomaan esitystä?” hän kysyi.

Edna näytti noloistuvan. ”Sain vapaaliput, koska kaksi niistä tytöistä asuu täällä. Vaikka en minä kyllä taida sinne tämän jälkeen lähteä.”

Sen Edgar saattoi kyllä uskoa, mutta mietti, mahtaisiko Edna sittenkin ehkä mennä esitykseen. Myös hänellä itsellään oli vapaalippu illan esitykseen, mutta hän epäili, että tuskin ehtisi teatterille. Hän toivoi Rubyn ymmärtävän.

2

Max tutki edelleen taskustaan löytämäänsä paperilappusta, kun pukuhuoneen oveen koputettiin ja se avattiin vastausta odottamatta. Hänen tyttärensä Ruby astui sisään yllään vihreät housut ja vyötäröltä sitaistu valkoinen paita. Max ei vieläkään ollut tottunut siihen, että Ruby käytti housuja, mutta osasi olla mainitsematta asiasta. Hän mietti, mitä Edgar, Rubyn sulhanen, mahtoi siitä ajatella. Ei varmaan mitään. Edgar oli vain kymmenen vuotta Maxia nuorempi mutta tuntui joskus kuuluvan aivan eri sukupolveen.

”Minä luulin, että meillä on harjoitukset yhdeltätoista”, Ruby sanoi istuutuen hänen maskeerauspyödalleen.

”Tytöt ovat vielä lavalla.”

”Oikeasti”, Ruby sanoi, ”en käsitä, mitä harjoittelemista heidän esityksessään muka on. Ei kai paikoillaan seisominen kovin vaikeaa voi olla?”

Näyttää olevan sinulle melko hankalaa, Max ajatteli. Ruby heilutteli jalkojaan levottomasti ja näpelöi hänen ihomaali-putkiloitaan. Hän olisi halunnut käskä tätä lopettamaan, mutta koska hän ei ollut ollut isä vielä kovinkaan pitkään, hän ei ollut tottunut sen kaltaisten asioiden sanomiseen. Rubyn äiti oli Emerald, kunnialliseksi hovelaiseksi ryhtynyt ex-käärmeenlumoojatar, jonka kanssa Maxilla oli kauan sitten ollut suhde. Max oli saanut tietää Rubyn olemassaolosta vasta kolme vuotta aikaisemmin, ja siinä ajassa Ruby oli ehtinyt olla hänen avustajansa, tyttärensä ja nyt esiintyjäparinsa. Siinä piisasi totuttelemistä.

”Meidän pitää hioa se katoamistempu sujuvaksi”, Ruby sanoi. ”Minusta se sujui viime kerralla jotenkin takellellen.”

Max yritti hillitä ärtymystään. Hän oli esittänyt katoamistemppua vuosikaudet. Se oli ollut vakiintunut osa hänen esitystään silloin, kun Ethel, hänen kaikkien aikojen paras avustajansa, oli vielä ollut hänen kanssaan. Ethel oli keimaillut kuin armoitettu hepsankeikka Maxin valmistellessa laatikkoa temppea varten ja sitten ratkaisevalla hetkellä kadonnut aaveen lailla sen sisältä. Rubyn sen sijaan oli pakko saada sanailla hänen kanssaan, improvisoida ja vilkutella lehtereille, mikä sekoitti Maxin ajoituksen. Ongelman ydin oli siinä, että ”Taikurin ja tyttären” oli tarkoitus olla parivaljakko, vaikka Max oli parhaimmillaan, kun sai työskennellä yksin.

”Jospa et puhuisi silloin, kun laatikon ovi on auki”, hän sanoi. ”Silloin yleisö ei ehtisi näkemään sitä valepohjaa.”

Ruby mutristi huultaan. ”Joen mielestä minun pitäisi puhua enemmän. Hän sanoo, että yleisö tykkää siitä, kun heitämme keskenämme huulta.”

Max huokaisi. Joe Passolini oli hänen ja Rubyn yhteinen agentti, ja Max oli uuden televisiouransa kokonaan velkaa Joelle. Silti hän toivoi, ettei Ruby siteeraisi Joeta kuin tämä olisi jokin varietee-ekspertti. Joe oli kaksissakymmenissä. Hän ei ollut vielä syntynytkään music hallin kultakaudella, kun Max Miller ja Vesta Tilley olivat olleet maankuuluja ja kun Jasper Maskelyne oli esittänyt suorastaan paholaismaisen uskomattomia taikatemppeja. Joe tunsi television ja osasi hankkia rahakkaita sopimuksia esiintyjilleen (Maxin oli pakko myöntää rikastuneensa huomattavasti tavattuuan Joen), mutta hän ei tiennyt mitään lavalla olemisesta eikä siitä, miten huikealta tuntuu saada kaksituhatpäinen väkijoukko uskomaan, että tyttö aivan oikeasti katoaa heidän silmiensä edessä.

”Kunhan vain et puhu, kun olet menossa kaapin sisään”, Max sanoi. ”Muuten voimme vuorovaikuttaa ihan niin paljon kuin haluat.”

”Voisimmeko me vielä käydä läpi minun temppuni?” Ruby sanoi. ”Sen, kun saan sinun hattusi katoamaan. Se menee minulla aina pieleen.”

Max tunnisti tämän sovinnon eleeksi.

”Onko Edgar tulossa tänään katsomaan?” hän kysyi.

”Hän sanoi tulevansa”, Ruby sanoi. Sitten hän räpäytti ripsiään. ”Entä rouva M?”

Max oli – mikä mahtaisikaan olla paras ilmaisu? Tapaillut? Heilastellut? Ollut suhteessa? – Joyce Markhamin kanssa jo melkein kaksi vuotta, mutta Ruby viittasi häneen yhä rouva M:nä, mitä nimeä tämä käytti toimessaan teatteriyhden vuokraemäntänä. Max mietti, oliko se Rubyn tapa pitää etäisyyttä hänen ja Joycen suhteeseen, vaikka aina Joycen kanssa tavatessaan he tuntuivatkin tulevan mainiosti toimeen.

”On hänellä liput”, Max sanoi. ”Kaikilla vuokraemännillä on vapaaliput maanantaille.”

Siksi maanantain yleisöä oli niin vaikea miellyttää.

Hän olisi sanonut enemmänkin, mutta apulaisnäyttämö-mestari Toby koputti oveen ja ilmoitti lavan olevan vapaana, joten hän ja Ruby suuntasivat alakertaan tekemään tai-kojaan.

Edgar ajoi takaisin Bartholomew Squaren poliisiasemalle mutta pysähtyi matkalla hetkeksi, jotta Bob saattoi hakea kaksi ranskanperuna-annosta West Pierin kupeessa olevasta kojusta. Molempia hieman hävetti, kun he olivat niin nälissään heti murhapaikalta päästyään, mutta sellaista se oli. Elämä jatkui. Ulkona oli aurinkoista mutta kylmää, ja

laiturin markiisit pullistelivat kuin laivan purjeet. Ihmiset kiiruhtivat rantapromenadia pitkin turkeissa ja paksuissa päällystakeissa. Lyhtypylväiden väliin oli ripustettu jouluvaloja ja siellä täällä oli joulufarssien ("Lumikki ja seitsemän kääpiötä. Esityksessä mukana Lentävät Fantinit.") ja Hippodromen esityksen mainosjulisteita. Hän muisti Maxin esiintyneen Aladdinissa kaksi vuotta aikaisemmin. Silloinkin Edgar oli jahdannut murhaajaa, lumi oli pyörteillyt kaduilla ja jäinen viima oli puhaltanut niin että kylmyys kävi luihin ja ytimiin. Hän toivoi, ettei Ruby olisi kovin pahoillaan, kun hän ei voisi mennä katsomaan illan esitystä.

Edgar pysäköi jalkakäytävälle, ja he kävivät perunoidensa kimppuun. Hänestä oli hiukan kiusallista istua keskellä katuja poliisin tunnuksin varustetussa Wolseleyssa. Useat ohikulkijat loivat heihin katseita, joka tuntuivat kysyvän, että tähänkö verorahani menevät.

"Mitäpä olet mieltä?" Edgar kysyi etsiessään viimeisiä perunahippuja sanomalehden taitoksista. "Onko kyseessä talon sisäinen juttu?"

"Voihan se olla joku asukas", Bob sanoi. "Ei merkkejä murrosta, ovi oli ulkopuolelta lukossa, vuokraemäntä ei kuullut kenenkään tulevan sisään. Ellei hän sitten itse tehnyt sitä. Tai hänen aviomiehensä."

Periaatteessa Edgar hyväksyi Bobin taipumuksen ajatella kaikista pahaa, mutta toisinaan tämän hyväntuulinen misantropia oli melko kuluttavaa. Vaikka olihan Bob oikeassa. Edna ja Norris olivat ehdottomasti epäiltyjä.

"Meidän täytyy haastatella kaikkia talossa olleita joko tänään tai huomenna", Edgar sanoi. "Sinä ja Emma voitte aloittaa iltapäivällä. Mitä mieltä olet ruumiin asennosta? Siteestä silmillä ja kaikesta muusta?"

”Outoa se on”, Bob sanoi rypistäen sanomalehden. ”Tap-paja on varmaan joku perverssikko.”

”Siinä oli jotakin vähän tuttua”, Edgar sanoi.

He palasivat poliisiasemalle, missä Emmalla oli paljonkin sanottavaa aiheesta. ”Jos uhrin silmät oli sidottu, se saattaa tarkoittaa, että murhaaja tunsi hänet. Että hän ei kyennyt katsomaan uhriaan silmiin tai ei tahtonut, että tämä näkisi hänet.”

”Tai ehkä hän vain on perverssi ukko”, Bob sanoi jääräpäisesti.

”Ei hän välttämättä ole ukko”, Edgar sanoi. ”Kyllä vahva nainen pystyisi kuristamaan sellaisen hennon nuoren tytön kuin Lily.” Hän oli onnistunut jäljittämään Lilyn äidin. Paikallinen poliisi oli parhaillaan matkalla tämän talolle. Edgar yritti parhaansa mukaan olla ajattelematta sitä.

”Jos Lily oli sidottu tuoliin, hänen asentonsa on pakostakin merkityksellinen”, Emma sanoi. ”Kunpa näkisin ne valokuvat. En oikein saanut selvää teidän piirroksestanne.”

Asemalla oli pimiö (itse asiassa kaikki huoneet olivat pimeitä, sillä keskusrikospoliisin tilat sijaitsivat kellari-kerroksessa), mutta ainoa konstaapeli, joka osasi kehittää kuvia, oli poissa asemalta tutkimassa toista juttua. Edgarin luonnos oli näyttänyt kuusijalkaiselta hevoselta. Hän katsoi anteeksipyyttävästi Bobiin.

”Voisitkohan sinä vain näyttää Emmalle...?”

Bob huokaisi, mutta nousi silti, käänsi tuolinsa ympäri ja polvistui sen eteen. Hän ojensi toisen käsivartensa. ”Tämä käsivarsi oli sidottu siihen pyyhetankojuttuun.”

”Asento oli kyllä huomiota herättävä”, Edgar sanoi. ”Sen eteen on selvästi nähty paljon vaivaa, ja ikkuna oli auki, jottei ruumis mätänisi liian nopeasti.”

Emma käveli polvistuneen Bobin ympäri.

”Mitä hän oikein osoittikaan?”

”Tyhjää laatikkoa”, Edgar sanoi, ”jonka kylkeen oli kirjoitettu ’King Edward -perunoita’. Varmaankin vihannemyyjältä, siinä oli vielä vähän olkia sisällä.”

”Saanko nyt nousta?” Bob kysyi kärsivän näköisenä.

”Saat. Kiitos, Bob.”

Emma harppoi yhä edestakaisin.

”Onko teillä valokuvaa Lilystä? Siis ajalta, kun hän vielä eli.”

”Ei. Pyysin Lontoon poliisia kysymään äidiltä.” Edgar pohti, mahtoiko asiaa toimittavalla konstaapelilla olla kanttia pyynnön esittämiseen. Se tuntui tunkeilevalta, mutta olisi ratkaisevan tärkeää saada hyvä kuva uhrista. Lisäksi tilannehuoneen taululta tuijottava valokuva usein paransi tutkintaryhmän keskittymistä.

”Nätti hän oli”, Bob sanoi. ”Pitkät vaaleat hiukset.”

Lilyn kasvoista ei ollut saanut kovin hyvää käsitystä, sillä silmille sidottu lakananriekale oli peittänyt ne osittain, mutta Edgar oli valmis lyömään vetoa, että tyttö oli ollut hyvinkin kaunis ja että kauneudella oli ollut jotakin tekemistä hänen kuolemansa kanssa.

”Lily oli töissä Queen’s Roadin Rose Gardenissa”, hän sanoi. ”Menkää te kaksi heti sinne kertomaan uutinen. Kysykää, oliko Lilyllä ihailijoita ja oliko kukaan maleksinut kaupan tienoilla viime aikoina. Lily on varmasti huomattu kaupalla. Sitten voimme palata vuokratalolle ja alkaa haastatella vuokralaisia, kun he palailevat töistä. Minä taidan jäädä tänne odotamaan Lilyn äitiä. Claphamin poliisi ajaa hänet asemalle.”

”Haluatko, että jään odottamaan myös?” Emma kysyi.

”Ei, ei tarvitse”, Edgar sanoi. ”Menkää te ja aloittakaa haastattelut. Sillä tavalla voimme ehkä estää seuraavan murhan.”

Emma punastui ja Edgar mietti, oliko hän puhunut liian kärkevästi. Emma ei kyllä yleensä ollut yliherkkä. Bob ja Emma keräsivät tavaransa ja lähtivät jättäen Edgarin ilmoittamaan ylikomisario Hodgesille, että Brightonissa oli taas murhaaja valloillaan.

Kaapin oli tehnyt Hovessa asuva teatteripuuseppä. Yleensä taikalaatikko, jonka sisään esineet katoavat, oli pöytätemppe. Taikuri laittoi laatikon sisään sormuksen tai muun arvoesineen, ravisti sitä niin, että yleisö kuuli, ja sitten avasi laatikon näyttääkseen, että se oli tyhjä. Maxin ja Rubyn versiossa laatikkoon mahtui kokonainen ihminen. He kisasivat keskenään hävittämällä yhä suurempia esineitä, kunnes lopulta Ruby astui laatikkoon sisään. Sitten, kun Max meni laatikkoon näyttääkseen, että Ruby oli kadonnut, Ruby ilmestyi laatikon takaa, sulki ovet ja avasi ne jälleen näyttääkseen, että suuri taikuri olikin itse kadonnut. Sitten yleisö taputtaisi ja Ruby keimailisi ja laatikon ovet avattaisiin taas ja Max olisi siellä.

Oikeastaan kyseessä oli hyvin yksinkertainen temppe. Kaapin takaseinä kääntyi ympäri, ja sisällä olevan ihmisen oli roikuttava kaapin selkämyksessä, kunnes ovet taas sulkeutuivat, ja sitten pyöräytettävä itsensä takaisin sisälle. Liikesarja kyllä luonnistui Rubyn kaltaiselta pieneltä, urheilulliselta tytöltä, mutta tuotti vaikeuksia yli satakahdeksankymmentäsenttiselle miehelle. Maxille kaapin selkämyksessä roikkuminen ei ollut lainkaan helppoa. Hän takertui siihen sormillaan, kunnes Ruby jälleen sulki ovet. Rubylla vain oli taipumus pitkittää sitä osaa esityksestä ja nautiskella siitä, että sai olla hetken ajan yksin lavalla. Pari kertaa Max oli menettänyt otteensa ja pudonnut, mikä oli saanut Rubyn ja näyttämöavustajat nauramaan hillittö-

mästi. Max oli yrittänyt nauraa mukana, mutta oikeasti hän vihasi vitsin kohteeksi joutumista, hölmöläisen roolia ja sitä, että Ruby sai viimeiset naurut. Hän oli tässä se varsinainen taikuri. Hänen tehtävänsä oli leväyttää kaapin ovet auki juuri oikealla hetkellä, esittää ällistynyttä ja virnistellä lehtereille. ”Nuo suuren taikurin elkeet ovat mennyttä maailmaa”, Joe oli sanonut hänelle. ”Temppu pitää kääntää pääläelleen, ottaa yleisö juoneen mukaan niin kuin Tommy Cooper tekee. Tämä esitys näyttää, että pystyt tekemään suuria taikoja, muttet ota itseäsi turhan vakavasti. Sellaista yleisö tahtoo nähdä.” Ongelmana vain oli, että itse asiassa Max epäili ottavansa itsensä tai ainakin taikuutensa turhan vakavasti. Myös viittaus Tommy Cooperiin, armeijan viihdytysjoukoissa aloittaneeseen taikuriin, joka epäonnistui tempuissaan tahallaan, ärsytti häntä.

Harjoitukset sujuivat kuitenkin hyvin. Esineet katosivat vaivatta (laatikossa oli myös valepohja), ja Max ja Ruby menivät sisään ja ulos kaapista saumattoman rytmikkäästi koko ajan naureskellen ja letkautellen. Suunnilleen esityksen puolivälissä Max kuuli permannon suunnalta naurua ja mietti, oliko teatterin johtaja Dick Billings tullut katso-mon puolelle seuraamaan harjoituksia. Mutta kun valot syttyivät, hän kuuli taputusta ja näki Joe Passolinin kelmeät kasvot. Joe istui eturivissä, naurettavan amerikkalaispuvun hartiatoppaukset korviin saakka kohonneina.

”Mahtava meininki.” Agentti nousi yhä edelleen taputtaen.

”Joe!” Ruby juoksi lavan reunalle. ”Oliko esitys kelvollinen?”

”Se oli täydellinen, kaunokainen. Tänä iltana lyötte ne ällikällä.”

Nuori komisario, mestaritaikuri – ja kilpajuoksu kuoleman kanssa!

Joulun alla 1953 taikuri Max Mephisto ja hänen tyttärensä Ruby ovat Brighton Hippodrome -teatterin pääesiintyjät. Komisario Edgar Stephens puolestaan tutkii nuoren naisen omituista murhaa, joka tuo karmivasti mieleen teatterin varieteeiltaan kuuluvan elävä taulu -esityksen. Pian ruumiita tulee lisää, ja alkaa näyttää selvältä, että kuolemat liittyvät jotenkin toisiinsa... mutta miten? Murhaajaa jahdatessaan Edgar joutuu setvimään myös oman elämänsä kiemuroita, ja kun kaikki lopulta selviää, monen ihmisen elämä on ottanut uuden suunnan.

**"Griffiths yhdistelee lämmintä huumoria,
murhia ja nostalgiaa kerrassaan kutkuttavasti."**

THE TIMES

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-7536-9